תלמוד בבלי · אחרונים · בית מאיר · סדר קדשים

בית מאיר על מנחות

רבי מאיר פוזנר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בית מאיר על מנחות

רבי מאיר פוזנר

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בית-מאיר-על-מנחות/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף יא. 4
דף יד. 4
דף מח. 5
דף ע. 5
דף צו. 6
דף צח. 6
דף קא. 6
דף קו. 6
דף קט. 6

דף יא.

היכי דמי ריבה שמנה. עיין בזה הרמב"ם פי"א מהל' פסולי המוקדשין הלכה ח'. ובזה איני יודע ליישב לשון הכ"מ שם בהלכה ט' שכתב ודלא כפרש"י שכתב וכו'. ולוקמה כגון דעריב בי' פורתא שמן דחול שהרי הרמב"ם גופי' פסק לגבי דחו לאו דחברתה דבכ"ש מפסל. ובהלכה ט' ע"כ טעמו מדהפריש לה שני לוגין הואיל והאי חזיא ליה והאי חזי ליה להכי בעי דוקא שני לוגין דומיא דלבונה. ובע"כ לומר דהכ"מ חזא ברש"י דלא אזיל בשיטת הרמב"ם מדפי' אבל בלוג ומחצה קס"ד דלא מיפסלא ומשמע מיני' הא במסקנא אף כשהפריש לה שני לוגין ועירב עמה לוג ומחצה נמי מיפסל. ולשון הכ"מ הוא לאו דוקא. וכ"ת א"כ למה נקיט ר"א דוקא בשהפריש לה שני לוגין. י"ל דאלו לא הפריש לה מתחלה אלא לוג ומחצה אין בו חידוש דהמחצה כיון דלא חזי לה לא מקדשא הדר הוי לי' דחולין והוא לא מבעי' (ואולם לשון רש"י ז"ל בד"ה ומנא לי' לר"א האי דאפילו הפרישן לשמן פסול אם ערבו עמה משמע כדעת הרמב"ם מדכתב אם ערבו עמהן). ומזה עכ"פ תראה מה שכתב התוי"ט הכא אבל לפירושו למשנה ב' פ"ג יש לדקדק בהיפך דכשיטת רש"י ס"ל ושם מאריך בזה. ודאי אינו כי כ"ע מודים בדחברתה דבכ"ש מיפסל כמבואר בהרמב"ם נמי:

דף יד:

במתני' נטמאת אחת מן החלות. אמר ר' אלעזר וכו'. ולפני זריקה במה פליגי, וכו' רבנן סברי וכו'. ועיין פרש"י ותוס' דמיבעי רצוי ציץ כי היכי דלא ליהוי כנאבד אחת מן החלות וקשיא לי הא לעיל דף ח' מסיק הגמרא אליבא דר"א סבר לה כמאן דאמר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהם. והיינו כמ"ד דף ט' דמדמינן מנחה שחסרה ונשתייר כזית בשר או חלב לר' יהושע דמודה בו וא"כ מאי כולי האי שנאבדה אחת מן החלות נימא נמי דמקטיר הבזיכין בהיתר כדי להכשיר אותה שנשארה. והן אמת שבע"כ לחלק ולומר דדוקא השארת כזית בשר או חלב הוא דמהני לזריקה כיון שגופא דקיבה הוא וכן שירים שחסרה שנשאר מגוף המנחה שנקמצת. אבל בנאבדה חלה שלימה אינה דומה אף לנפרס הלחם דמבואר שם נמי דלר' יוחנן לר' יהושע מקטיר הבזיכין דשם עכ"פ יש מקצת מכל לחם ולחם. משא"כ בנאבדה אחת כולה אבל צ"ע טעמו של דבר לחלק בהכי:

דף מח.

הא ודאי ר"א ב"ש הוא דאי כרבי הא איפסלא ביוצא. הנה בנדרים ריש פרק השותפין מבואר בהר"ן בשם הר"י שר"ל דקי"ל אף בדאורייתא יש ברירה. ובמס' עירובין דף נ' מקשו תוס' כיון דר"י ס"ל אין ברירה למה צריך להטעם דקרבן גדול קמכוין. ת"ל דר"י אין ברירה ס"ל. ומתרצים משום דגבי לחמי תודה אין צורך להברירה ע"ש מבואר מדבריהם להדיא הא אלו היינו מוכרחים לברירה כמו הכא לפדות בחוץ ולהניף עם הכבשים המוקדשים הי' נתלה בפלוגתא דברירה. וא"כ אלו הלכה דבדאורייתא יש ברירה מה הקושי' דאיפסלו ביוצא כיון שאמרינן הוברר למפרע שאותן שמשך למוקדשים הן המוקדשים ואידך לא הוקדשו מעולם כי אם בקדושת דמים מה"ת דליפסלו א"ו דבדאורייתא אין ברירה וקי"ל ומחליט הא ודאי לפי פסק הלכה וצ"ע ודע כי לא נעלם מאתי דברי תוס' רי"ד בקדושין נ"א ע"ב שכתב שלא שייך לברירה אלא באומר להדיא למחר אברור מה שארצה ולענ"ד אין בדבריו ממש ע"פ דברי תוס' עירובין הנ"ל. וכן כתבו במנחות דף ע"ח ע"ב. וביותר כבר כתבתי בצדו שיש לתמוה עליו מקושי' הגמ' דתמורה דף ל' וליברר חד מנייהו דהיינו נמי ע"פ ברירה בלא שום אמירה. ומכ"ש באומר יקדשו ארבעים מתוך שמונים דהוי ממס אמירה לארבעים שארצה. ולהנ"ל ביותר צ"ע שיהי' הענין סתור שכבר אמרתי שמסנהדרין דף קי"ב בדין עיסה חצי' של עיר הנדחת וחצי' של עיר אחרת דאמר ר"ח דכמאן דפליגא דמי. מוכרח איפכא דאף בדאורייתא יש ברירה אלא שהוגד לי שבס' שאגת אריה כבר הרגיש בזה וצ"ע. ועיין בחידושי י"ד לסי' רכ"ו:

שם תוס' ד"ה חטא בשבת בשביל שתזכה בשבת. תימא יזרק כדי לאוכלן חי. תימא לי על תמיהתם הא איתא פסחים דף נ"ט ע"ב דכל כמה דלא מקטרו אימורין לא זכו הכהנים בבשר ואף שהפסוק בחזה ושוק נאמר הא מקשינן התם מינ' לאכילות בשר חטאת. ודוחק דקושיא הוא שיזרק ויקטיר נמי האימורין ביום דדילמא חד חטא כדי שיזכה אמרינן ולא שנים וצ"ע. [אך עיין בדבריהם מס' ביצה כ' ע"ב סוף ד"ה מאי בינייהו מעיקרא לק"מ]:

דף ע.

תנא התבואה והקמחין והבצקות מצטרפין וכו'. דאי אכיל לי' לוקה. קשיא לי הא אין לוקין על אכילה אלא כדרך אכילתן וקמחין ובציקות הא ודאי לא הי' דרך אכילתן. עיין פסחים פ' כ"ש ותוס' בפ' כיצד מברכין:

דף צו.

אמר יוחנן לדברי האומר וכו'. והא איכא קנים. וקשה לי. ומה הקושיא הא הלחם נתקדשו ביום השבת כשנסדרו על השלחן. וביום השבת הא לא היו הקנים מונחים על הלחם כמבואר בהמשנה. וא"כ שפיר קאמר דאין השלחן מקדש וכו'. ובמוצאי שבת כשמניחים הקנים ביניהם והוגבה הלחם עליון למעלה מה בכך כבר הוא קדוש ועומד והגבהתו למעלה בזה לא מפסל דהא לאו יוצא הוא:

דף צח.

תוס' ד"ה רואין. תימא וכו'. ואיני יודע לפום רהיטא מה התמים. הא זה נמי מתורץ לרבי דאמר על בסמוך. ואי המקשן הא מקשה יותר מהמפורש בקרא:

דף קא:

תוס' ד"ה והא לן לפני זריקה. עיין בדבריהם כי לפום רהיטא איני יודע לחבר דבריהם דהא אף בלא שנויי דאסיקנא לר' אושעי' והוי אמרינן דאפילו בלא מצוה לפדותו חשוב שעת הכושר ע"י ההיתר פדי' כמו דחשיב פרה אדומה ע"י ההיתר פדי' שעת הכושר פשיטא דקשיא והא לן לפני זריקה ובודאי אין הקושיא תולה כלל בשקלא וטרי' אליבא דר"א. אלא מגופא דמתני' דמודה ר"ש בפרה אדומה קשיא. וצ"ע:

דף קו:

רש"י ד"ה אפשר דמייתי וכו'. ומקטיר דחובה והדר דנדבה דא"נ וכו'. לא הוי להו שירים שחיסרו על אופן זה הי' ראוי לומר ולא הוי כל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו. אלא דלענ"ד ה"ה דמצי מקטיר דנדבה ברישא ולא הוי שירים שחיסרו נמי מההוא טעמא שכתב ברש"י. ובזה א"י לפרש למה מדקדק רש"י ומקטיר דחובה והדר דנדבה. דלענ"ד איך שרוצה יוכל להקטיר:

דף קט.

לוקח קא אמרת וכו'. מסיים רש"י אבל גבי הקדש גדול משמע. ולשונו צ"ע מדוע משמע גבי הקדש הגדול. אי נימא משום מה דאמרינן ראשית הסוגי' מקדיש בעין יפה מקדיש. א"כ הא מבואר במתני' מס' ב"ב דף ע"א דגבי נותן מתנה יותר י"ל נותן בעין יפה מגבי מקדיש. שהרי במקדיש פליג ר"ש ובנותן מודה ע"ש. וא"כ דנותן מתנה בית בביתי יקנה

הגדול ובהדיא איתא בח"מ סי' רי"ד סעי' י"ב האומר לחבירו בית מביתי אני נותן לך נותן לו הקטן שבהם. הגם שלשון זה שבש"ע אני נותן אינו ברמב"ם וטור. אלא הם העמידו הדין בלשון הברייתא אני מוכר לך. מ"מ כבר מבואר בתשובת הרשב"א שבב"י א"ע סי' צ"ג דאף בנותן מתנה אמרינן עליו הראי'. ע"ש. ד"ה כתב הרשב"א בתשובה קרוב הדבר וכו'. וגם אין לומר הטעם במקדיש משום הספק איסור דלחומרא. חדא עיין בש"ך י"ד סי' רנ"ט ס"ק י"ד. ותו דהכא ודאי ליתא משום ההוא טעמא דאלו כן חזר הוי כל השורים בספק כמו באמר אחד משורי והיו שלשה. א"ו דלשון זה לא משמע אלא הגדול. וא"כ חזר וצ"ע. מ"ש דבהקדש לא משמע אלא הגדול ובמכירה לא עד דנימא הממע"ה ולפיכך ע"כ לדחוק דלא מטעם מקדיש בעין יפה מקדיש אתינן עלה. אלא מפני שלשון זה שור בשורי תרי לשונות במשמע. כדאיתא בנדרים דף נ"ו דבית בביתי משמע כל דהוא ע"ש בהרא"ש ומשמע נמי המעולה. ולפיכך גבי הקדש אין לספוקי בכל דהוא דהיינו הגרוע שהרי אז עובר על מבחר נדריך. ולהכי ע"כ הפי' המעולה וליכא לספוקי בהבינוני. משא"כ במכר או מקבל מתנה אמרינן הפי' על הגרוע. אך א"כ עדיין קשה אם אומר אחד משטרי מחול לך דעל לשון זה בפי' נאמר בהסוגי' דאתינן עלי' מטעם מקדיש בעין יפה מקדיש. ונימא במחילה שהוא דומיא דמתנה נותן בעין יפה ניתן והגדול מחול כמו בב' שורים. ובהדיא איתא בתשובת רשב"א הנ"ל דאף בכה"ג הקטן מחיל. וכן הוא בש"ע ח"מ סי' ס"ה בהגה"ה ולפיכך ע"כ לומר שאין דומה כלל ההוא מקדיש בעין יפה להפלוגתא שבמס' ב"ב כי שם דאיירי בידוע מה הקדיש או מכר או נתן. אלא שהספק במה ששייר לנפשי' במה שנתן בזה שייך יותר עין יפה בנותן מבמקדיש משא"כ הכא שהספק על מה נופל לשונו אם אזה או אזה כל עיקרו דמקדיש בעין יפה אינו אלא מטעם מבחר נדריך מה דלא שייך כלל לא בנותן ולא במכר. ודוק:

שם לוקח קא אמרת וכו'. ומסיים רש"י אבל גבי הקדש גדול משמע. וצ"ע אי הלשון תורא בתוראי משמע הגדול. מה בכך שגבי לוקח אמרינן הממע"ה הא מ"מ הגדול משמע. ואי אינו משמע מה העדיפות בהקדש. וכ"ת משום דמקדיש בעין יפה מקדיש. א"כ הדר נספיק באית לי' שלשה להבינוני דנמי עין יפה הוא. ואולם המעיין בנדרים יראה כי לק"מ. כי שם מבואר דהלשון תורא בתוראי נמי משמע כל דהוא. וא"כ בלשון זה אין ספק על הבינוני אלא או על המובחר או על הגרוע בלשון כל דהוא. ולהכי בהקדש מפני שבעין יפה מקדיש ועל הגרוע לא אפשר להכי על כרחך הגדול משמע משא"כ בלוקח י"ל פירושו כל דהוא. ולהכי הממע"ה. ומה דמקבל מתנה עם מכירה שוה ולא אמרינן

נמי בעין יפה נותן. כבר מבואר אלא מפני ראשית הדברים שם שלא היו מסודרים כראוי חזרתי וכתבתי הנ"ל. וק"ל: